

met landhuis, tuinhuisjes, hertenkamp, bos met waterpartijen en heuveltjes. In het park staan bijzondere boomsoorten.

We organiseren deze excursie samen met Jan de Vries van het Natuurmuseum te Dokkum.

Contactpersonen: Jannie en Siep Sinnema, tel.: 0516-471222.

Speerpuntgebied 2004: Schaopedobbe en omgeving Gerard Bergsma

In navolging van de inventarisaties die vorig jaar in de regio Oostermeer/Hoogezand en Bergumermeer hebben plaatsgevonden is besloten voor het komende seizoen een nieuwe omgeving frequent te gaan onderzoeken. Dit is de Schaopedobbe (kernegebied) en omgeving geworden. We hebben hiervoor gekozen, omdat het een bijzonder rijk gebied is aan vlinders. Ook de nabijgelegen bos- en heidegebieden van Staatsbosbeheer nemen we mee in het onderzoek. Het is de bedoeling dat een kleine kerngroep de inventarisatie in 2004 gaat uitvoeren. Vaste deelnemers zijn Jannie & Siep Sinnema, Gerrit Tuinstra, Henk & Auke Hunneman en Gerard Bergsma, die (onregelmatig) inventarisaties op dag- maar vooral op nachtvlinders gaan uitvoeren. Gerard Bergsma heeft een tweetal monitoringroutes op de Schaopedobbe. Natuurlijk gaan we ook met de vlinderwerkgroep een keer op excursie in dit gebied en wel op zaterdag 10 juli ('s middags, 's avonds en 's nachts). Zie hiervoor het excursieoverzicht elders in deze Flinterwille. Een aantal leden zal zich ongetwijfeld nog de fantastische excursie van 10 augustus 1997 op de Schaopedobbe herinneren. De temperatuur bedroeg toen maar liefst 30 graden; er was nagenoeg geen wind. Op deze dag registreerde de vlinderwerkgroep 21 soorten dagvlinders en 's avonds/'s nachts 180 soorten nachtvlinders; een ongelooflijk hoog aantal, maar de omstandigheden waren dan ook ideaal. Verslagen hiervan kunt u lezen in de eerste Flinterwille van oktober 1997 en het tijdschrift van It Fryske Gea nummer 2 van 1998 (met foto's). Wie (af en toe) mee wil doen aan deze inventarisatie kan zich opgeven bij Siep & Jannie, Gerrit of Gerard.

1) Ligging Schaopedobbe: Gemeente Ooststellingwerf, nabij Elsloo. Topografische kaart 11H; atlasblad 134 van de Grote Provinciale Atlas Friesland (Wolters-Noordhoff - schaal 1:25000); atlasblad 40 (uurhok 11-57) van de Topografische Inventarisatieatlas voor flora en fauna van Nederland (uitgave Vogelbescherming Nederland - schaal 1: 69000).

2) Het gebied is eigendom van It Fryske Gea en bestaat uit heideterrein met vennen, zandverstuiving en boomgroepen. Het is een belangrijk vogel-, reptielen-, amfibieën- en vlindergebied met een grootte van 66 hectare. Ook groeien er bijzondere planten, zoals Valkruid, Wilde tijm, Liggende vleugeltjesbloem en het Heidekartelblad. Het natuurterrein staat bekend om de "Dobbe" (de Schapepoel), een op een "fort" gelegen heideven, dat vroeger gebruikt werd om schapen te

wassen voor het scheren. Er liggen een tweetal “forten”: hoge, geaccidenteerde zandheuvels met een begroeiing van kraai- en struikheide. Het gebied kent een afwisseling van droge en minder droge heideveldjes, voormalige hooilandjes, boomgroepen, singels en een prachtige zandverstuiving. Er groeit veel struikhei, dop- en kraaiheide. Er ligt nog een tweede ven in de zuidwestelijke hoek van het gebied. In de “Dobbe” groeit de Snavelzegge, de Waternavel, de Wateraardbei en Drijvende waterweegbree. Het reservaat bevat ook enkele eiken-berkenbosjes. Verder is er naald- en loofbos, alsmede een aantal fraaie grove dennen. Deze solitaire bomen in het open heidelandschap fungeren in mei als rust- en uitvliegplaats van de Nachtpauwoog, een schitterende dag- en schemeringactieve nachtvlinder, die er in grote getale voorkomt (mei). De insectenfauna (waaronder vele libellen en waterjuffersoorten) is er indrukwekkend. Tevens zijn er enkele “kikkerputjes” verspreid over het gebied gegraven, waardoor diverse amfibieën zich kunnen voortplanten. U begrijpt het al, we praten hier over een walhalla voor de natuurliefhebber! En welke omroep had het over stiltegebieden in Nederland? Gelukkig wordt dit terrein niet genoemd, want er is nogal wat ruis in de vorm van vogelgeluiden en soms een strakke wind. Mooi wegblijven dus!

3) Op de Schaopedobbe komen vele vlindersoorten voor. Zeker 25 soorten dagvlinders, waaronder de (in het noorden) zeer zeldzame Bruine eikepage, het zeldzame Kommadikkopje, het Heideblauwtje, de Bruine vuurvlinder, het Groentje en een grote populatie Heivlinders. Hoogstwaarschijnlijk is de populatie van het Heidegentiaanblauwtje uitgestorven. De laatste jaren zijn ze niet meer op de oude vliegplaats waargenomen. Op nachtvlindergebied is het hier vuurwerk, vooral ook waar het micronachtvlinders betreft. De Vlinder- werkgroep Friesland heeft hier door de jaren heen inventarisatiewerk verricht.

4) Het terrein is niet toegankelijk van 15 maart tot 1 juli (vogelbroedseizoen). Wel kan men eens deelnemen aan een excursie van It Fryske Gea in de gesloten periode. Buiten genoemde periode is er vrije toegang, o.a. via gemarkeerde wandelpaden. Het gebied is te bereiken met de auto (er is geringe parkeergelegenheid bij de ingang aan de Kloosterweg van Appelscha naar Elsloo) en op de fiets. Er is geen openbaar vervoer in de wijde omgeving. Tevens is er een toegang vanaf Elsloo. Er loopt een wandelpad naar het gebied toe. Vanaf het noorden is de Schaopedobbe eveneens toegankelijk via een wandelpad.

Inmiddels hebben we vergunningen geregeld bij It Fryske Gea en Staatsbosbeheer. Het onderzoek kan los!

Determinatiedag zaterdag 3 januari 2004   Siep Sinnema

Dat de determinatiedag, die we jaarlijks op de eerste zaterdag in januari houden, in een behoefte voorziet bleek ook dit jaar. Het aantal aanwezigen was weer aanmerkelijk groter dan vorig jaar. Ook Joop en Chris Kuchlein waren vanuit Wageningen gekomen om ons te helpen bij het determineren van de micro's. Joop Kuchlein, auteur van het boek “De kleine vlinders”, kon zo het werk van Leo Bot